

## Remissvar Svesamutredningen, SOU 2025:85

Lokal Utveckling Sverige är Leaderföreningarnas intresseorganisation och samlar samtliga svenska LAG.

- Leadermetoden präglas av sju principer som kan sammanfattas:
- Treparterskap – samverkan med offentlig, privat och ideell sektor.
- Lokalt perspektiv och lokal kunskap.
- Nätverk samt innovativitet, nytänkande och överförbarhet

Strategin genomförs genom att en Lokal Aktions Grupp, förkortad LAG, beviljar stöd till lokala projekt som bidrar till att uppfylla målen.

LAG-styrelserna, 40 stycken fördelat över hela landet, består av människor med mycket god lokal kännedom och kompetenser som väl kompletterar varandra.

För mer information om Lokal Utveckling Sverige och LEADER, besök gärna vår webb, [www.lokalutvecklingsverige.se](http://www.lokalutvecklingsverige.se)

### Civilsamhället och LEADER

Lokal Utveckling Sveriges (LUS) sammantagna bild är att utredningen på ett bra och tydligt sätt lyft fram civilsamhället och därmed även leadermetoden som en viktig pusselbit i att skapa levande landsbygder. Det är viktigt att belysa att LEADER är en metod, ett arbetssätt, som kan appliceras i flera sammanhang.

Delbetänkandet lyfter att samverkan med civilsamhället behöver bli tydligare och obligatoriskt, något vi från LUS med enfass håller med om. De lokala LAG-styrelserna är en resurs som bör användas i fler sammanhang, inte minst gällande lokal beredskap och hållbarhet. Det bör vara obligatoriskt att kalla representanter för LEADER när man lägger regionala utvecklingsplaner och andra strategier där lokal kompetens krävs. Beaktat att Sverige är ett mycket stort land med olika förutsättningar och utmaningar, är den lokala treparts-kompetensens som LEADER-metoden innebär väsentlig för att bygga robusta och hållbara bygder – och därmed nation och union.

### En gemensam politik?

Gällande ställningstagande om Sverige ska ha en gemensam politik för regionerna och landsbygderna, eller om det fortsatt ska finnas en landsbygdspolitik och en regionalpolitik kan Lokal Utveckling Sverige för närvarande inte avgöra vad som är

bästa vägen fram för våra landsbygder. Vår syn är att stärka rollen och nyttjandet av leadermetoden oaktad förvaltningsmodell och politikområde.

## Förankring och trepartnerskapet

Vi ser att fördelarna med trepartnerskapet och den lokala förankringen är så stora att det vore intressant att se på vilket sätt man hade kunnat förbättra genomförandet av en landsbygds- och regional utvecklingspolitik genom tydligare införa grundtankarna från leadermetoden. Vidare talar utredningen om ett sammanhållet statligt ansvar för utvecklingsfrågorna på landsbygden. Det är bra, och vi som arbetar med trepartnerskapets förankring och genomförande vill lyfta perspektivet kring statens ansvar.

## Statens ansvar

Staten har ett övergripande ansvar för styrning av politiken, men vi ser att staten inte till fullo styr eller följer utvecklingen. Förtroendet för statens förmåga att "hjälpa alla" är lägre i landsbygdsområden där man upplever att staten i delar har släppt sitt ansvar. Det leder till att landsbygdsbefolkningar i större utsträckning tar saken i egna händer och löser problemen utifrån de lokala förutsättningarna och behoven. Med en implementering av leadermetoden skulle detta "frånträdande av ansvar" kunna lösas.

Utifrån det som skrivs i betänkandet finns möjlighet att lyfta fram statens möjlighet att styra mot att regionala utvecklingsstrategier ska arbetas fram genom att leaderstrategierna vävs in vid framtagningen av de regionala utvecklingsstrategierna. Då kommer landsbygdsperspektivet beaktas i högre utsträckning än vad som görs idag. Tydligare och gemensamma strukturer av regionala utvecklingsstrategier med ett landsbygdsperspektiv kan bli följden.

## Inarbete LEADER i förvaltningsstrukturen

Ett tydligare arbete med utvecklingsfrågor i enlighet med leadermetoden skulle ge bredare förankring, mer hållbart utvecklingsarbete, ökad acceptans för EU i våra landsbygder samt stärka beredskap och resiliens för samhällsutmaningar. Därmed bör leadermetoden implementeras i den svenska förvaltningsstrukturen med en tydlig nationell finansiering och göras programperiodsoberoende från EU:s budgetcykler. Detta för stärkt kontinuitet och långsiktigt arbete. Medel från EU:s program kommer fortsatt vara en viktig del i finansieringen men enligt EU:s förslag på långtidsbudget kommer medlemsländerna framgent få större inflytande över genomförandet av LEADER. Vi vill därför understryka betydelsen av LAG och vikten av att de i Sverige kommer finnas en öronmärkt budget för LEADER, som inte ska vara lägre än nuvarande.

Vår upplevelse är att rena landsbygdsfrågor inte hanteras inom dagens regionalpolitik. Det ser olika ut över Sverige och finns såklart undantag men vi vill understryka att det måste vara ett mycket tydligt direktiv till regionerna från staten.

## Leader inte bara på landsbygden

Leader och leadermetoden, med sitt underifrånperspektiv, verkar för lokalt förankrade projekt, i ett trepartnerskap mellan den offentliga, privata och ideella sektorn. Det ger hållbara projektresultat över tid. Arbetet med leadermetoden ser vi därmed skulle kunna nyttjas bredare än att bara omfatta de utmaningar som Sveriges landsbygder står inför. Grunden i leadermetoden skulle kunna tillämpas även på tex. hållbar stadsutveckling.

## Gå från triplehelix till quadruplehelix

För att ytterligare förstärka civilsamhällets roll och betydelse behöver innovationsnomenklaturen och forskningen gå vidare till att prata om nästa steg, quadruplehelix som tydligt pekar på vikten av samverkan mellan det offentliga, näringslivet, universiteten och civilsamhället. Frågan är inte lyft i betänkandet men är grundläggande för att på sikt understryka civilsamhällets bidrag till innovation och utveckling.

## Avslutningsvis

Sveriges landsbygder utgör en viktig resurs som kan bidra stort till utvecklingen men behöver då ges förutsättningarna för det och inte försvinna i stora svepande termer av att alla ska med. Vi behöver konkreta verktyg, finansiering och mandat att föra utvecklingsfrågorna framåt. Leader är ett kraftfullt verktyg – låt oss nyttja det!

Lokal Utveckling Sverige